ÖNSÖZ

Zohar, Kabalistik literatürün merkezî metni olarak kabul edilen ve Tora'nın içsel anlam katmanlarını çözümlemeye yönelik yazılmış kapsamlı bir eserdir. Metin, yüzeyde Tora (Torah) anlatılarına bağlı kalsa da, esas olarak yaratılışın yapısal düzenini, ışık ve kap arasındaki ilişkiyi ve insanın bu sistem içindeki konumunu açıklamayı hedefler. Bu yönüyle Zohar, anlatıdan ziyade bir "yorum sistemi" ve aynı zamanda bir "okuma metodolojisi" olarak değerlendirilmelidir.

Geleneksel kabule göre Zohar, M.S. 2. yüzyılda Rabbi Şimon bar Yoḥai ve öğrencileri tarafından kaleme alınmıştır. Bu yaklaşım, metnin kökenini erken dönem Tannaim geleneğine dayandırır ve eserin sözlü–gizli bir aktarım zinciri içinde korunarak sonraki nesillere ulaştığını ileri sürer. Akademik literatürde ise metnin 13. yüzyılda Moses de León tarafından İspanya'da derlenip yayıldığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Bu iki yaklaşım, Zohar'ın hem kadim bir öğretiye dayandığını hem de tarihsel olarak daha geç bir dönemde yazılı hâle getirildiğini gösterir.

Zohar'ın dili büyük ölçüde Aramicedir ve kendine özgü sembolik bir anlatım yapısına sahiptir. Metin, diyaloglar, alegoriler ve katmanlı anlatımlar aracılığıyla ilerler. Bu yapı, doğrudan bilgi aktarmaktan ziyade, okuyucuyu kavramsal bir çözümleme sürecine davet eder. Bu nedenle Zohar, yalnızca okunacak bir metin değil, belirli bir yöntemle çalışılması gereken bir sistemdir.

Metnin tarihsel dolaşıma girmesi, 13. yüzyıl sonrasında gerçekleşmiştir. Orta Çağ boyunca el yazmaları aracılığıyla yayılan Zohar, özellikle İspanya ve çevresinde Kabalistik çevrelerde etkili olmuştur. İlk basılı edisyonu ise 16. yüzyılda Mantua ve Cremona'da gerçekleştirilmiştir (1558–1560). Bu baskılar, metnin daha geniş bir entelektüel çevreye ulaşmasını sağlamış ve Zohar'ı Kabalistik düşüncenin temel referans kaynaklarından biri hâline getirmiştir.

Zohar'ın temel amacı, okuyucuya yeni bir bilgi öğretmekten ziyade, mevcut algıyı dönüştürmektir. Metin, dışsal anlatıları içsel yapılarla ilişkilendirerek, okuyucunun gerçekliği farklı bir düzlemde kavramasını hedefler. Bu nedenle Zohar, yalnızca bir yorum metni değil; aynı zamanda bir idrak inşa sürecidir.

GİRİŞ

Bu çalışma, Zohar metnini yalnızca çevirmek amacıyla değil, aynı zamanda yapısal olarak anlaşılabilir hâle getirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda metin, klasik anlatı akışından ziyade, sistematik bir çözümleme yöntemi ile ele alınmıştır.

Çalışmada, metnin bütünlüğünü korumak maksadıyla ***Peraşa ve Pasuk sistemi*** esas alınmış, her bir pasuk bağımsız bir analiz birimi olarak değerlendirilmiştir. Numaralandırma bu yapı üzerinden ilerletilmiş ve metnin içsel akışı bu çerçevede korunmuştur. Bu yaklaşım, okuyucunun hem metni takip etmesini hem de belirli noktalar üzerinde derinleşmesini mümkün kılar.

Metin işlenirken öncelikle orijinal Aramice kaynak esas alınmış, ardından her pasuk için ***transkripsiyon*** oluşturulmuştur. Bu aşama, metnin fonetik yapısını koruyarak kavramların doğru telaffuz ve algı ile ele alınmasını sağlamayı amaçlar. Transkripsiyonun ardından pasukun Türkçe çevirisi yapılmış, çeviri sürecinde birebir kelime aktarımından ziyade anlam bütünlüğü gözetilmiştir.

Her pasukta, metin içinde yer alan temel kavramlar ve alegorik yapılar, çeviri metninin hemen altında Açıklamalar başlığı altında verilmiş, böylece okuyucunun değerlendirme bölümüne geçmeden önce kavramsal çerçeveyi görmesi sağlanmıştır. Bu kavramlar, metnin yüzey anlamından bağımsız olarak, Kabalistik sistem içindeki karşılıklarıyla ele alınmıştır.

Açıklama bölümleri yalnızca Kabalistik terminolojiye dayanarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada özellikle dikkat edilen temel prensiplerden biri, Kabalistik kavramların dinî terminoloji ile karıştırılmamasıdır. Kabala, bir inanç sistemi değil, yapısal bir maneviyat çalışmasıdır; bu nedenle açıklamalarda dinî çağrışım taşıyan ifadelerden bilinçli olarak kaçınılmıştır.

Bu metodolojik yaklaşımın bir uzantısı olarak, metin içinde kullanılan İbranice ve Aramice kavramların telaffuz ve yazım farklılıklarının okuyucuya ek bir yük oluşturmaması amacıyla, eserin sonunda ayrı bir ***Transliterasyon Notları*** bölümü hazırlanmıştır. Bu bölümde, metin boyunca geçen temel kavramların standartlaştırılmış okunuşları ve karşılıkları sistematik biçimde sunulmakta, böylece hem metin içindeki akıcılık korunmakta hem de terminolojik tutarlılık sağlanmaktadır.

Aramice pasuk oluşturulurken, WORD programında "HET" harfi bulunmadığı için, pasukta geçen "HET" harfi yerine "VAV + ZAYN" harfleri kullanılmıştır. İçinde HET harfi bulunan her kelimede, VAV ve ZAYN kullanıldığı için GİMATRİA değeri değişmekte ve ilave NEKUDOT ortaya çıkmakta, bazen de HİRİK yerine, KAMATZ denk gelebilmektedir. SOD seviyesinde TANTA alegorisini bilerek okuma yapmak isteyenlerin bu hususa dikkat etmesi gerekir.

Sonuç olarak bu çalışma, Zohar metnini yalnızca aktaran değil, aynı zamanda onu okunabilir, takip edilebilir ve analiz edilebilir bir yapıya dönüştüren bir yöntem üzerine kurulmuştur. Amaç, okuyucuya hazır bir yorum sunmak değil; metni kendi içsel sistematiği içinde kavrayabileceği bir zemin oluşturmaktır.

PERAŞA 1: ZAMBAK (PASUK 1-3)

Pasuk 1

רַבִּי יְזִקְיָה פָּתוֹ, כְּתִיב כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַוֹּזוֹזִים. מָאן שׁוֹשַׁנָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאִית שׁוֹשַׁנָּה וְאִוֹת שׁוֹשַׁנָּה, מַה שׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי בֵּין הַוֹּזוֹזִים אִית בַּהּ סוּמָק וְזִיוָר, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ דִּין וְרַחֲמֵי. מַה שׁוֹשַׁנָּה אִית בַּהּ תְּלֵיסַר עָלִין, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ תְּלֵיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי דְּסַחֲרִין לַהּ מִכָּל סִטְרָהָא. אוּף אֱלֹהִים דְּהָכָא מְשַׁעְתָּא דְּאִתְכַּר אַפִּיק תְּרֵיסַר אֵיבִין לְסָחֲרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְנַטְרָא לַהּ.

Rivbi Ḥizqiyyah pataḥ, ketiv ke-shoshanah bein ha-ḥoḥim. Man shoshanah? Da Knesset Yisrael. Be-gin de-it shoshanah ve-it shoshanah; mah shoshanah de-ihi bein ha-ḥoḥim, it bah sumaq ve-ḥivvar, uf Knesset Yisrael it bah Din ve-Raḥamei. Mah shoshanah it bah tlesar alin, uf Knesset Yisrael it bah tlesar mekhilin de-Raḥamei de-saḥarin lah mi-kol sitraha. Uf Elohim de-hakha mi-sha'ata de-idkar apiq tlesar teivin le-saḥara li-Knesset Yisrael u-le-natra lah.

Rabbi Hizkiyah açtı ve şöyle dedi: "Dikenler arasında bir zambak gibi" diye yazılmıştır. Zambak kimdir? Bu, Knesset Yisrael'dir. Çünkü zambak vardır ve zambak vardır. Dikenler arasında bulunan zambakta kırmızı ve beyaz bulunduğu gibi, Knesset Yisrael'de de Din ve Rahamim vardır. Zambakta on üç yaprak bulunduğu gibi, Knesset Yisrael'in etrafını her taraftan saran on üç Rahamim niteliği vardır. Aynı şekilde burada "Elohim" ismi anıldığı andan itibaren, Knesset Yisrael'i çevrelemek ve korumak için on üç kelime ortaya çıkar.

Açıklama

- **Knesset Yisrael (Malhut)** Tüm alt arzuların toplandığı ve Işığı alma potansiyelinin bulunduğu genel kap yapısıdır.
- **Zambak (Shoshanah)** Malhut'un, Din ve Rahamim'in birlikte işlediği dengeli formunu ifade eder.

• **Dikenler (Ḥoḥim)** Malhut'un içinde bulunduğu sınırlayıcı Din kuvvetleri ve dışsal direnç alanlarıdır.

• **Kırmızı ve Beyaz (Sumaq / Ḥivvar)** Din (kısıtlama, sertlik) ve Rahamim (yumuşatma, genişleme) kuvvetlerinin eş zamanlı varlığıdır.

• **On Üç Yaprak (Tlesar Alin)** Malhut'u stabilize eden ve Din'i yumuşatan Rahamim sisteminin yapısal katmanlarıdır.

• **On Üç Rahamim Niteliği (Tlesar Mekhilin de-Raḥamei)** Üst yapıdan gelen ve Malhut'u çevreleyerek onun Işık alımını mümkün kılan düzenleyici merhamet mekanizmasıdır.

• **Elohim İsmi** Din tarafını temsil eden İlahi düzen; ancak bu yapı Rahamim ile çevrelendiğinde dengelenir.

• **On Üç Kelime (Tlesar Teivin)** Bereşit metninde Elohim isminin iki zikri arasındaki yapısal blok; Rahamim'in çevreleyici sistemine işaret eder.

Bu pasuk, Malhut'un tek başına bir alma arzusu olmadığını, aksine Din ve Rahamim'in birlikte işlediği dengeli bir yapı olarak var olduğunu ortaya koyar. Zambak metaforu, bu dengenin statik değil, sürekli olarak korunması gereken dinamik bir sistem olduğunu gösterir. Malhut, doğası gereği Din'e bağlıdır; kısıtlama, sınır ve eksiklik hissi onun temelidir. Ancak bu yapı, üstten gelen Rahamim ile çevrelenmediği sürece Işık ile temas edemez.

On üç Rahamim niteliği burada bir süs değil, zorunlu bir koruma ve düzenleme mekanizmasıdır. Bu sistem, Malhut'un doğrudan Işıkla karşılaşmasını engelleyen sert Din kuvvetlerini yumuşatır ve Işık alımını mümkün kılar. Bu nedenle "çevrelemek" ifadesi, pasif bir koruma değil, aktif bir düzenleme ve dengeleme sürecidir. Rahamim, Malhut'un üzerine sonradan eklenen bir özellik değil; onun işlevsel hâle gelebilmesi için zorunlu bir üst sistemdir.

Elohim isminin iki kez zikri arasında yer alan on üç kelime, bu yapının metin içindeki izdüşümüdür. Metnin kendisi, Malhut'un nasıl korunup dengelendiğini yapısal olarak yansıtır. Bu, Zohar'ın dilinin yalnızca anlatım değil, doğrudan yapı taşı olduğunu gösterir.

Malhut, kendi doğasıyla Işığı alamaz. Ancak Rahamim ile çevrelendiğinde, Din dengelendiğinde, Işık ile ilişki kurabilir. Bu nedenle çalışma, arzuyu yok etmek değil, onu doğru şekilde çevreleyen sistemi inşa etmektir.

Pasuk 2

וּלְבָתַר אִדְּכַר זְמְנָא אָזֵרָא, אַבוּאֵי אִדְּכַר זְמְנָא אָזֵרָא, בְּגִין לְאַפְקָא וְזַמֵּשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דְּסַוְזָרִין לַשׁוֹשַׁנָּה. וְאֵינוֹן וְזַמֵּשׁ, אִקָּרוֹן יְשׁוּעוֹת. וְאֵינוֹן וְזַמֵּשׁ תַּרְעִין. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עַל וְזַמֵּשׁ אֶצְבְּעָן וְלָא יַתִּיר, כְּאֶנָא

דְּשׁוֹשַׁנָּה דְּיָתְבָא עַל וְזַמֵּשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דּוּגְמָא דְּוַזַּמֵּשׁ אֶצְבְּעָן. וְשׁוֹשַׁנָּה, דָּא אִיהִי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, מֵאֱלֹהִים תִּנְיָנָא עַד אֱלֹהִים תְּלִיתָאָה וְזַמֵּשׁ אִיבִּין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אוֹר דְּאִתְבְּרֵי וְאִתְגְּנִין, וְאִתְכְּלִיל בַּבְּרִית, הַהוּא דְּעָאל בַּשּׁוֹשַׁנָּה וְאַפִּיק בַּהּ זַרְעָא. וְדָא אִקְרֵי עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ. וְהַהוּא זֶרַע, קַיָּמָא בְּאוֹת ברית מַמָּשׁ.

U-lebatar idkar zimna aḥara, amai idkar zimna aḥara, be-gin le-afqa ḥamesh alin taqifin de-saḥarin la-shoshanah. Ve-innun ḥamesh, ikron yeshuot, ve-innun ḥamesh tar'in. Ve-al raza da ketiv, kos yeshuot esa, da kos shel berakhah. Kos shel berakhah itztrikh le-mehevei al ḥamesh etzba'an ve-la yatir, ke-gavna de-shoshanah de-yatva al ḥamesh alin taqifin dugma de-ḥamesh etzba'an. Ve-shoshanah, da ihi kos shel berakhah, me-Elohim tinyana ad Elohim telita'ah ḥamesh teivin. Mikan u-lehala'ah, or de-itberi ve-itgniz, ve-itkelil ba-brit, hahu de-a'al ba-shoshanah ve-appeik bah zara. Ve-da ikrei etz oseh peri asher zar'o vo. Ve-hahu zera, kayyama be-ot brit mamash.

Bundan sonra "Elohim" ismi bir kez daha anılır. Neden bir kez daha anılır? Zambağı çevreleyen beş güçlü yaprağı ortaya çıkarmak için. Bu beş yaprak "yeshuot" olarak adlandırılır ve bunlar beş kapıdır. Bu sırrın üzerine şöyle yazılmıştır: "Kurtuluşlar kâsesini kaldırırım"; bu, bereket kâsesidir. Bereket kâsesinin beş parmak üzerinde durması gerekir, daha fazla değil; zambak da beş güçlü yaprak üzerinde durur, tıpkı beş parmak gibi. Zambak, bereket kâsesidir. İkinci Elohim ile üçüncü Elohim arasında beş kelime vardır. Buradan sonra yaratılan ışık ortaya çıkar, gizlenir ve brit içinde dahil edilir; o, zambağın içine girer ve orada tohum çıkarır. Bu, "tohumunu içinde taşıyan meyve veren ağaç" olarak adlandırılır. Ve bu tohum, doğrudan brit işaretinde var olur.

Açıklama

• **Beş Yaprak (Ḥamesh Alin Taqifin)**: Malhut'un üzerine yerleşen ve onu taşıyan, alt yapıdaki beşli destek sistemidir.

• **Beş Kapı (Ḥamesh Tar'in)**: Işığın Malhut'a girişini düzenleyen sınırlı ve kontrollü geçiş noktalarıdır.

• **Yeshuot (Kurtuluşlar)**: Din'in doğrudan etkisini kırarak Malhut'u işlevsel hâle getiren ıslah edici sistemdir.

• **Kos shel Berakhah (Bereket Kâsesi):** Malhut'un, Işığı alabilecek forma gelmiş hâlidir.

• **Beş Parmak (Ḥamesh Etzba'an)**: Alt yapının sınırlandırılmış ve ölçülü alım mekanizmasını temsil eder.

• **İkinci ve Üçüncü Elohim Arası Beş Kelime**: Metin içinde kodlanmış yapısal karşılık; Malhut'un beşli destek sistemi ile hizalanır.

• **Gizlenen Işık (Or Ganuz)**: Doğrudan açığa çıkmayan, yalnızca uygun kapta işlev görebilen üst Işık.

• **Brit (Antlaşma / Bağ)**: Işığın Malhut'a aktarımını mümkün kılan bağlayıcı hat.

• **Tohum (Zera)**: Işığın Malhut içinde üretken hâle gelmiş formu; sürekliliğin başlangıcıdır.

Bu pasuk, Malhut'un yalnızca çevrelenmekle (13 Rahamim) kalmayıp, aynı zamanda belirli bir yapı üzerine oturtulması gerektiğini açığa çıkarır. İlk pasukta Malhut'un korunması ele alınırken, burada onun nasıl taşındığı ve nasıl işlevsel hâle geldiği açıklanır. Beş yaprak, Malhut'un doğrudan Işığı alamayacağını, ancak sınırlı ve ölçülü bir yapı üzerinden alım yapabileceğini gösterir. Bu nedenle beşli sistem, bir genişleme değil, aksine bir kısıtlama ve düzenleme mekanizmasıdır.

Kos shel Berakhah ifadesi, Malhut'un artık pasif bir kap olmadığını, Işığı belirli ölçüde alabilen aktif bir yapı hâline geldiğini gösterir. Ancak bu alım sınırsız değildir; beş parmakla sınırlıdır. Bu, alımın ölçüye bağlandığını ve kontrol altına alındığını ifade eder. Aksi hâlde Din yeniden hakim olur ve yapı kırılır.

İkinci ve üçüncü Elohim arasındaki beş kelime, bu yapının metin içindeki izdüşümüdür. Zohar burada metni yalnızca anlatım aracı olarak değil, doğrudan yapının kendisi olarak kullanır. Bu beşli yapı, Malhut'un artık Işığı alabilecek düzeye geldiğini, fakat bunun ancak belirli sınırlar içinde mümkün olduğunu gösterir.

Devamında gelen gizlenen Işık (Or Ganuz), bu yapının neden gerekli olduğunu açıklar. Işık doğrudan açığa çıkmaz; brit içinde tutulur. Brit, bu Işığın Malhut'a aktarılabileceği tek hattır. Bu hat üzerinden geçen Işık, Malhut içinde "tohum" hâline gelir; üretkenlik kazanır.

Koruma yeterli değildir; yapı kurulmalıdır. Malhut'un Işıkla ilişkisi, sınırsız alım üzerinden değil, ölçülü ve yapılandırılmış bir bağ üzerinden gerçekleşir. Bu bağ kurulduğunda, Işık yalnızca alınmaz; üretime dönüşür.

Pasuk 3

וּכְמָה דְּדִיוּקָנָא דִּבְרִית אִזְדָּרַע בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין זִוּוּגִין דְּהַהוּא זַרְעָא, כָּךְ אִזְדָּרַע שְׁמָא גְּלִיפָא מְפָרַשׁ, בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

U-khma de-diyuqna di-brit izdara be-arba'in u-trein zivvugin de-hahu zara, kakh izdara shema glifa mefarash, be-arba'in u-trein atvan de-ovada di-Bereshit.

Ve brit'in sureti, o tohumdan kırk iki birleşme ile nasıl ekiliyorsa, aynı şekilde kazınmış ve açıklanmış İsim de, Bereşit'in yaratılış eylemine ait kırk iki harf ile ekilir.